

Sverige inspirerer Norge

Slåttekurs, kjærlighet og lokalmat

– Vi kombinerer det sosiale med det økologiske og historiske perspektivet. Vi har hatt mange deltakere som i utgangspunktet overhodet ikke var interessert i biologisk mangfold, men de ble det gjennom den praktisk tilrettelagte undervisningen utendørs.

Det forteller en engasjert Per Øystein Klunderud, fylkessekretær i Naturvernforbundet Buskerud (NiB). Hvert år siden 1994 har han sammen med andre ildsjeler arrangert kurs i ljàslått på det samme stedet, Rygsetra i Mjøndalen. Kursets pedagogiske tilnærming er overføring av handlingsbåren kunnskap. Målet er å styrke kunnskapen om og interessen for praktisk skjøtsel av verdifullt kulturlandskap. Hovedvekten er lagt på engas økologi, med fordypning i karplanter og insektenes liv. Videre blir det gitt en grundig innføring i ljàen som redskap og bruken av denne. Her er det nærmere 30 mål med urterik slåtteeng, som klasserom og øvingsfelt. Graset skal også opp på hesjer. Et annet hovedemne er lauvingstrær og deres biologi. Per Øystein forteller at menneskene

fra de ble bofaste høstet løv fra trær og brukte det som dyrefor. Nye grener ble kappet av hvert 7-8 år og i dag har disse gamle trærne former som ikke alle mennesker kjenner bakgrunnen for. Dette forteller de om på kurset. De gamle lauvingsstubbene er en viktig del av kulturlandskapet og et godt sted for biomangfold. Mange ulike insekter og mosearter trives der.

En møteplass for livet

Kurset har utviklet seg til å bli en møteplass for mennesker med interesse for kulturlandskapet. For flere av deltakerne har det påvirket deres livsvalg. For eksempel var det en deltaker som var veldig usikker på om han skulle overta en gård, men gjennom kurset fant han ut at det skulle han!

En glad gjeng i enga (Foto: Oskar Puschmann)

Per Øystein kan også fortelle om et par som møtte hverandre på kurset, ble kjærester og siden giftet seg. De har kjøpt seg gård, og nå driver de med ysting og annen lokalprodusert mat. Et par fra medhjelperne har leid seg en støl som er rusta opp og der produserer de nå ost, rømme og smør.
– Uten slåttekurset og rammene rundt hadde jeg aldri funnet på en slik livsvei, forteller en medhjelper og tidligere kursdeltaker.

Det har vært en imponerende utvikling mht antall deltakere. Det er plass til maks 55 overnattende, men under festmiddagen er det ofte flere enn 70 til bords. Kurset er alltid første helgen i juli. Man skulle tro at folk var opptatt med ferie, men de som melder seg – også gjengangerne – legger det inn i sine planer, fortsetter Per Øystein. I perioder har det vært venteliste for å delta. Flere familier har vært med over flere år og mange melder seg som frivillige. Det er luksus å ha frivillige på venteliste!

Fra festmiddagen på Slåttekurset
(Foto: Oskar Puschmann)

Lokalt og internasjonalt

Mye av maten lages på stedet og fra bunnen av. Vi er blitt mer og mer bevisste på hva vi spiser og hvordan vi kan fremme både det økologiske og det lokalproduserte. Vi samarbeider med lokale produsenter som for eksempel Eiker Gårdsysteri. Det er viktig å skape en bevissthet omkring kvaliteten i det å kjøpe og spise lokalprodusert mat. I den grad det er mulig, kjøper man lokalproduserte grønnsaker. Paret som driver stølen leverer smør og rømme. Vi har fått mye skryt for maten, sier Per Øystein. De som kommer fra Spania, Estland og andre steder, medbringer lokale produkter fra sitt land til det felles matbordet. Ideen til kurset fikk man i Sverige. To representanter fra NiB deltok i 1992 på kurset ”Lien og Slåtterängen” i Ödenäs.

Modellen fra Sverige er tilpasset forholdene på Ryghsetra. Slåttekurset har også blitt en møteplass for deltakere og gjester fra andre land i Europa. Årlig er det deltakere fra Pärnu i Estland, vennskapsfylket til Buskerud. I Extremadura i Spania har man knyttet kontakter med den spanske miljøorganisasjonen ADENEX. I tillegg til Slåttekurset arrangeres også studieturer, og den sjettede turen til Extremadura går i april 2011. – Det er viktig at vi ser oss om utenfor Norge, det er mye å lære. Vi ønsker å legge vår aktivitet i skjæringspunktet mellom menneskelig- og biologisk mangfold, avslutter Per Øystein.

FNs tiår for utdanning for bærekraft

”Learning to change our world” – slik ble FNs tiår for utdanning for bærekraftig utvikling (2005 – 2014) introdusert. En bærekraftig utvikling imøtekommer dagens behov uten å ødelegge mulighetene for at kommende generasjoner skal få dekket sine behov og den krever en bedre balanse mellom økologiske, sosiale og økonomiske hensyn. Målet for tiåret er å styrke kunnskapsformidlingen, ved å sette oss i stand til å tenke nytt for å utløse bærekraftige handlinger.

Målgruppa er ikke bare skoler og utdanningsinstitusjoner, men samfunnet som helhet. Verdens regjeringer oppfordres til å ”fremme en offentlig bevissthet om og bred deltakelse i tiåret, blant annet gjennom samarbeid med sivilsamfunnet og andre interessenter”. Folkeopplysningen har en viktig rolle i en nødvendig dannelsesprosess for hele samfunnet, der man kombinerer praksis og teori med viktige vei- og verdivalg. UNESCO koordinerer internasjonalt: www.unesco.org/en/esd – Se også www.thebalancingact.info

Oppgaver/spørsmål til diskusjon

Hva skal til for å komme i gang med liknende arbeid der du bor?

Sjekk din kommune – har de planer for det lokale bærekraftarbeidet?

Hvordan er din kommunes politikk og praksis når det gjelder involvering av sivilsamfunnet?

Mer informasjon

Per Øystein Klunderud

pedrokl@online.no

Tlf. +47 32 75 05 04, mob +47 948 86 503

www.naturvern.no/buskerud

– kp jan 11